

Det siger FOAs medlemmer om deres arbejde med psykisk syge

FOA undersøgte i juni 2011 medlemmernes oplevelse af arbejdet med psykisk syge og deres oplevelse udviklingen på området inden for det seneste år.

Spørgsmålene er stillet til medlemmerne af FOAs Social- og Sundhedssektor, som til dagligt arbejder med psykisk syge i behandlingspsykiatrien, i socialpsykiatrien eller i hjemmeplejen. 917 medlemmer har deltaget – primært social- og sundhedsassistenter.

Hovedresultater

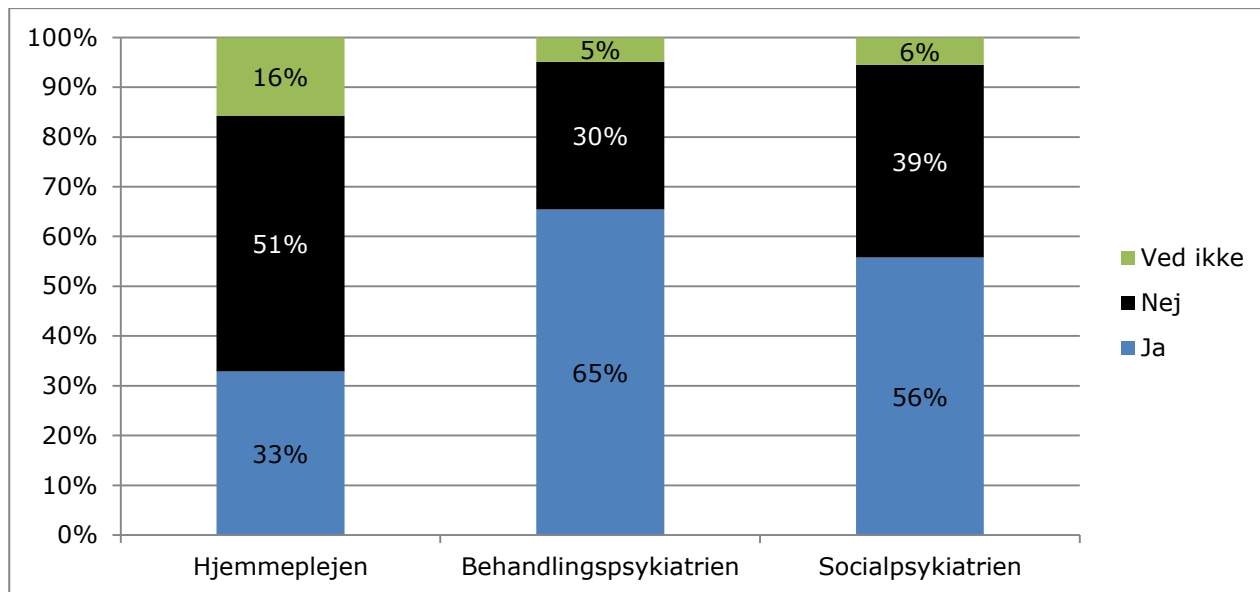
- **Patienter udskrives for tidligt:** 2 ud af 3 ansatte i behandlingspsykiatrien har inden for den seneste måned oplevet, at patienter er udskrevet fra behandlingen, inden de var klar til det.
- **Flere udskrives for tidligt:** Mere end halvdelen af medlemmerne oplever, at der inden for det seneste år er sket en *stigning* i antallet af patienter, som udskrives for tidligt fra behandlingspsykiatrien.
- **Flere psykisk syge genindlægges:** Mere end halvdelen af medlemmerne i behandlingspsykiatrien oplever, at flere patienter bliver genindlagt.
- **Mere isolerede:** 43 procent oplever, at psykisk syge er blevet *mere* isolerede i eget hjem inden for det seneste år. 2 procent oplever, at de er blevet *mindre* isolerede.
- **Mindre tid til den enkelte:** Ca. 7 ud af 10 FOA-medlemmer har inden for det seneste år oplevet, at der er blevet mindre tid til den enkelte psykisk syge borger.
- **Flere psykisk syge mangler hjælp:** 6 ud af 10 svarer, at der inden for det seneste år er flere psykisk syge, som mangler hjælp.
- **Flere oplever trusler og vold:** Hvert tredje medlem har oplevet at komme i *flere* situationer med trusler og vold inden for det seneste år. Kun hver tyvende har oplevet *færre* situationer med vold og trusler.
- **Flere unge, flere ældre og flere med anden etnisk baggrund:** FOAs medlemmer møder stadig flere unge og ældre med psykisk sygdom, og mere end en tredjedel har inden for det seneste år mødt flere psykisk syge borgere med anden etnisk baggrund.
- **Flere med alkoholmisbrug og stofmisbrug (dobbeltdiagnoser):** 45 procent svarer, at de inden for det seneste år har mødt flere psykisk syge med alkoholproblemer, og 40 procent har mødt flere psykisk syge med stofmisbrug.
- **Samarbejde med pårørende:** Kun hver femte mener, at samarbejdet med pårørende til psykisk syge fungerer godt.
- **Medlemmerne i psykiatrien er fagligt godt klædt på:** 85 procent af medlemmerne i social- eller behandlingspsykiatrien føler sig fagligt godt eller meget godt klædt på til deres arbejde med psykisk syge.
- **Men ikke i hjemmeplejen:** Kun 22 procent af social- og sundhedshjælperne i hjemmeplejen, som arbejder med psykisk syge, føler sig fagligt godt eller meget godt klædt på til at løse deres opgaver med psykisk syge.

Flere patienter udskrives for tidligt fra behandlingspsykiatrien

Alene inden for den seneste måned har 2 ud af 3 ansatte i behandlingspsykiatrien oplevet, at patienter er udskrevet fra behandlingen, inden de var klar til det.

Det gælder mere end halvdelen af medlemmerne i socialpsykiatrien (56 procent) og en tredjedel af medlemmerne i hjemmeplejen.

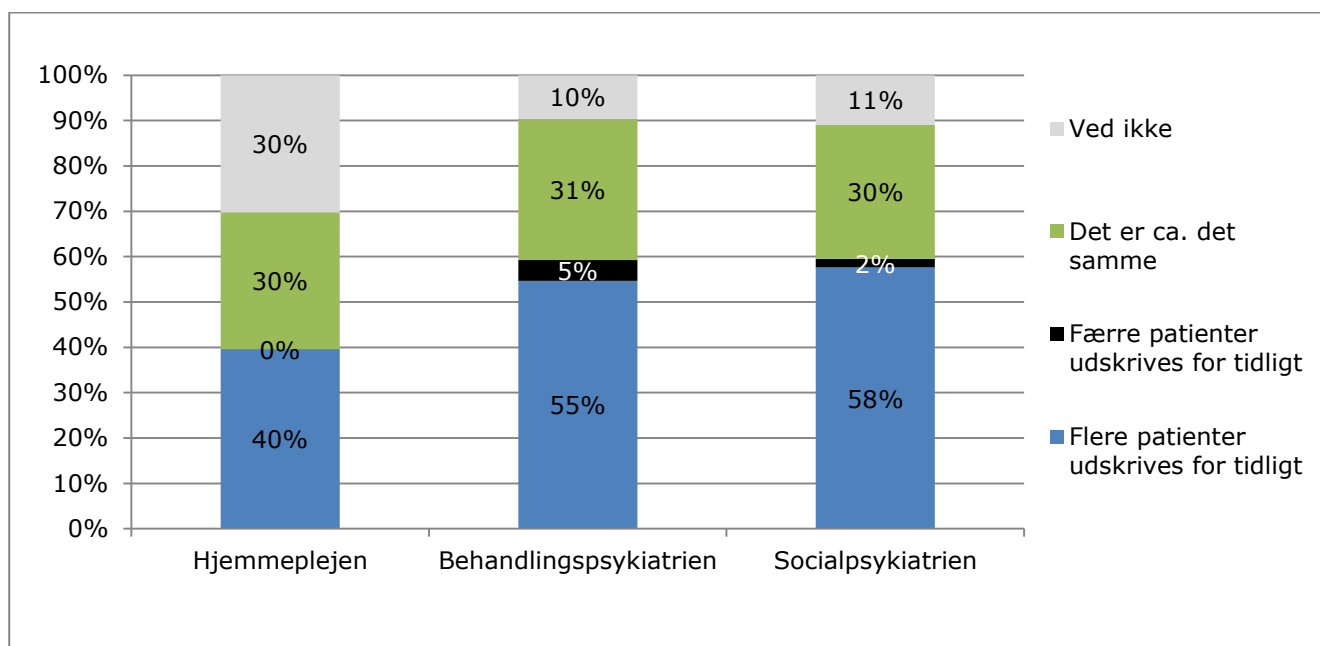
Figur 1. Har du inden for den seneste måned oplevet, at borgere er blevet udskrevet fra behandlingspsykiatrien, selv om de ikke var klar til det? Fordelt på arbejdssted (n=827)

Mere end halvdelen af medlemmerne i behandlingspsykiatrien og i socialpsykiatrien oplever, at der er flere der udskrives for tidligt i dag sammenlignet med for et år siden. Det viser figur 2. Kun 5 procent i behandlingspsykiatrien og 2 procent i socialpsykiatrien oplever at færre udskrives for tidligt.

I hjemmeplejen har 40 procent oplevet, at flere udskrives for tidligt inden for det seneste år.

Figur 2. Oplever du, at der inden for det seneste år er blevet flere eller færre patienter, som udskrives fra behandlingspsykiatrien, selv om de ikke er klar til det? Fordelt på arbejdssted (n=813)

En social- og sundhedsassistent fra behandlingspsykiatrien beskriver situationen på hendes arbejdsplads sådan her:

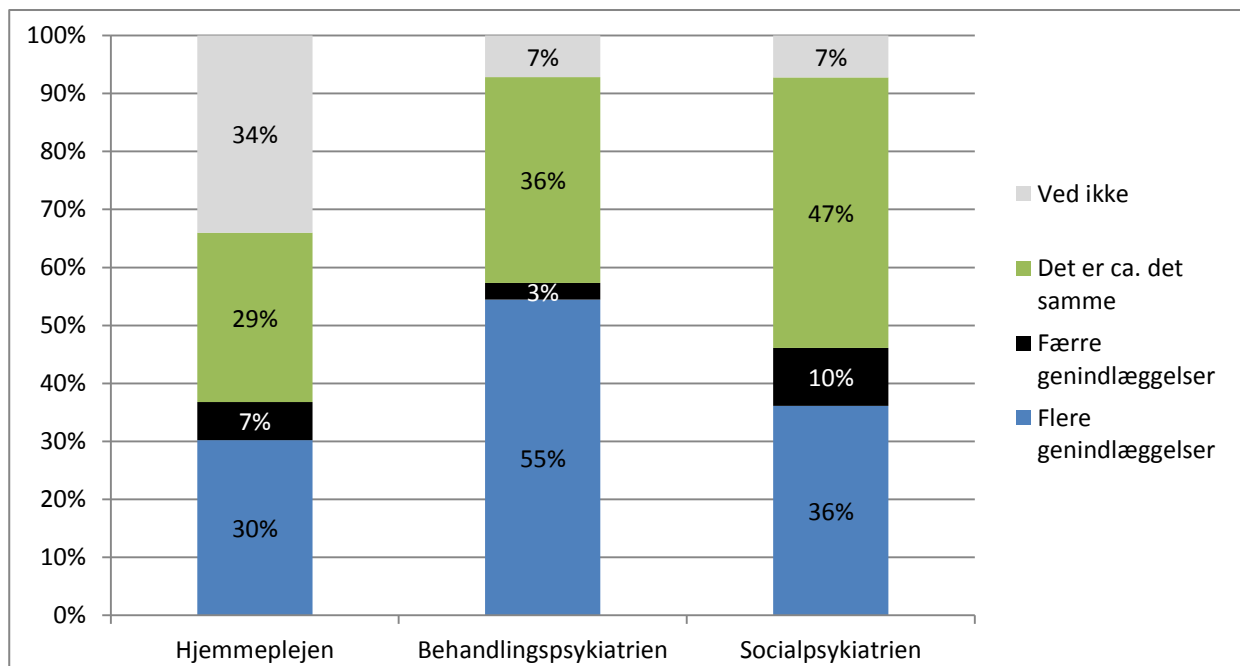
"I og med at antallet af senge er blevet skåret, og at personale er blevet skåret, er der mindre tid til den enkelte og oftere overbelægnings. Det er næsten mere reglen end undtagelsen. Derfor er desværre blevet sådan, at patienter udskrives for tidligt, for at skabe rum og plads til de næste."

Flere genindlæggelser

Mere end halvdelen af de ansatte i behandlingspsykiatrien (55 procent) har inden for det seneste år oplevet, at der er sket flere genindlæggelser blandt patienterne. 3 procent har oplevet, at der er sket færre genindlæggelser.

I socialpsykiatrien og i hjemmeplejen er det ca. hvert tredje medlem, der har oplevet en stigning i antallet af genindlæggelser.

Figur 3. Oplever du, at der inden for det seneste år er sket flere eller færre genindlæggelser blandt dine psykisk syge patienter/borgere? Fordelt på arbejdssted (n=812)

Flere medlemmer bemærker, at de har svaret "ved ikke" på spørgsmålet, da de arbejder i retspsykiatrien, hvor patienterne er anbragt med dom og ikke udskrives.

Et medlem beskriver, at nogle unge borgere er skåret meget i deres støttetimer:

"Jeg har oplevet, at unge, der har haft brug for mere end 40 timers støtte om ugen er skåret til bostøtte i 4 timer om ugen. Desværre har jeg også set de samme unge blive genindlagt på psykiatrisk eller på medicinske afdelinger efter selvmordsforsøg." (Social- og sundhedsassistent, socialpsykiatrien)

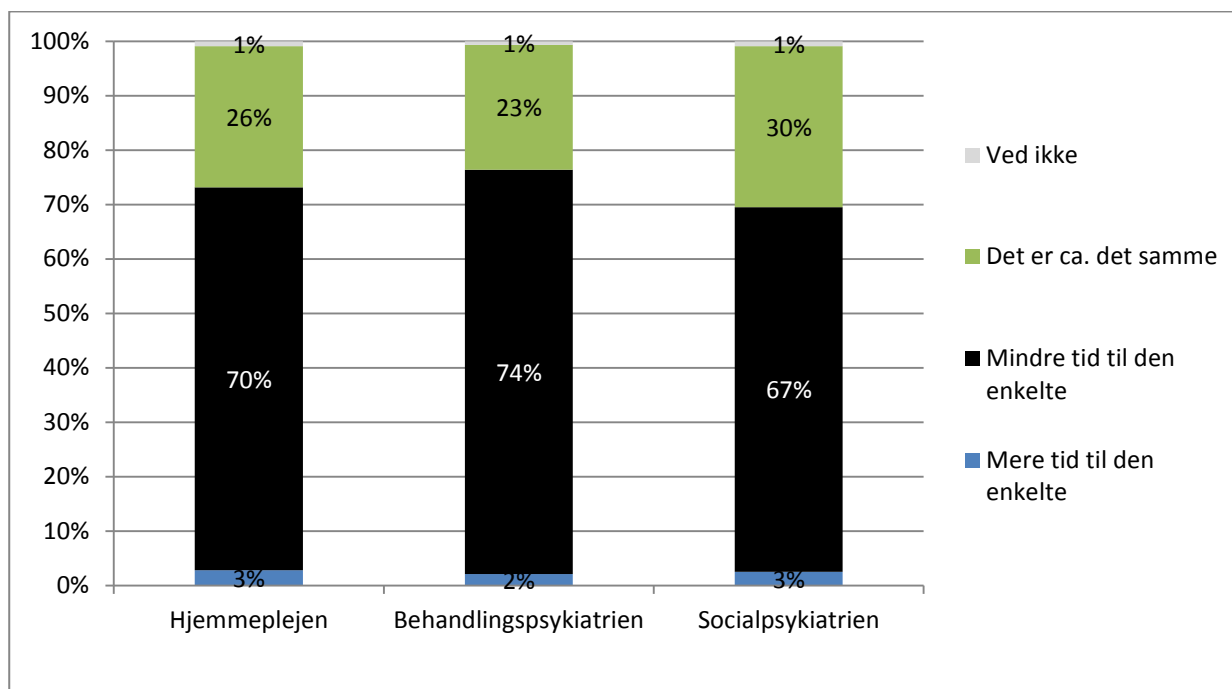
Et medlem skriver, at det bl.a. er patienter med dobbeltdiagnoser, som på grund af deres misbrug bliver svingdørspatienter, som ikke får det rigtige tilbud og derfor ikke kan fastholdes.

Et medlem efterlyser et udrykningshold, som kunne forebygge genindlæggelser ved at kunne tage ud til den enkelte borger, hvis der er brug for tvangsmedicinering. Et andet medlem foreslår, at genindlæggelser kunne minimeres ved daglig medicindosering i hjemmet eller ved simple dosispakninger.

7 ud af 10 har fået mindre tid til den enkelte patient

Ca. 7 ud af 10 medlemmer har fået mindre til den enkelte psykisk syge borger inden for det seneste år. Kun 3 procent har i samme periode fået mere tid til den enkelte borger.

Figur 4. Oplever du, at du i løbet af det seneste år har fået mere eller mindre tid til den enkelte patient/borger? Fordelt på arbejdssted (n=813)

"Personalet bruger efterhånden mere tid på dokumentation end på psykisk sygepleje. Der er sket en gradvis reduktion i personalenormeringen samtidig med højere krav til personalet. Der kommer flere og flere komplekse behandlingskrævende patienter." (Social- og sundhedsassistent, behandlingspsykiatrien)

"Jeg hører mine patienter sige, at de bliver mindre hørt, og at der er mere travlt i afsnittene. Personalet har meget papirarbejde og mindre tid til at opholde sig blandt patienterne". (Social- og sundhedsassistent, behandlingspsykiatrien)

Flere psykisk syge får ikke den hjælp de har behov for

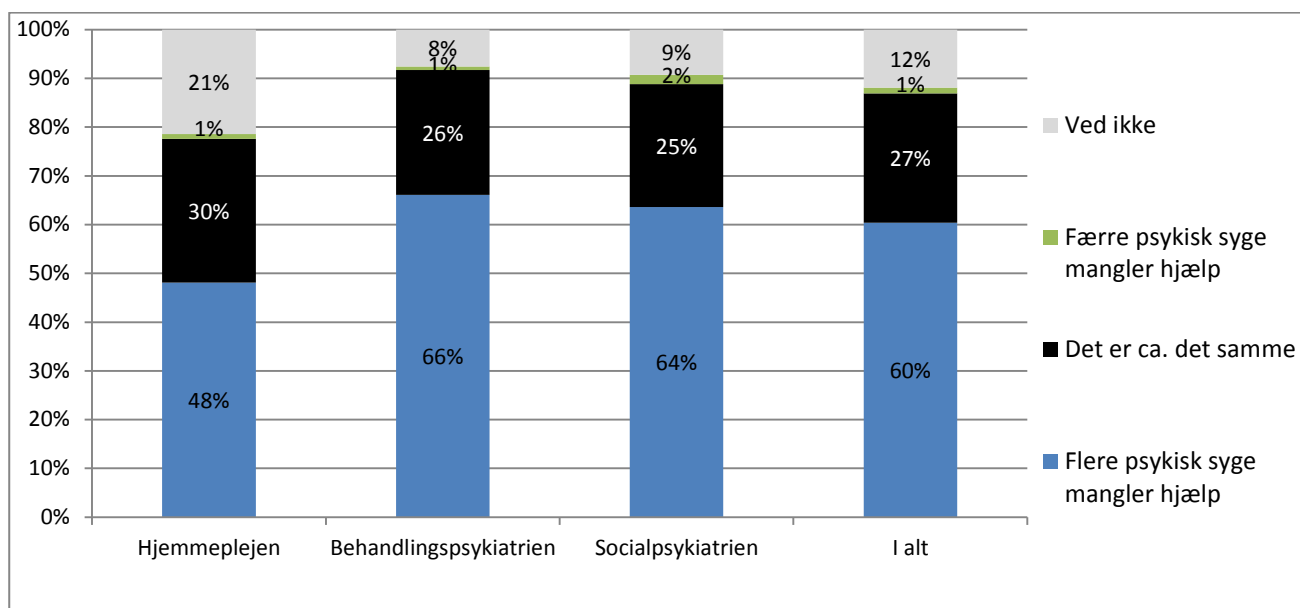
6 ud af 10 medlemmer oplever, at flere psykisk syge inden for det seneste år ikke har fået den hjælp, de har brug for.

1 procent svarer, at de har oplevet, at færre psykisk syge har manglet hjælp inden for det seneste år.

Et medlem fra socialpsykiatrien beskriver det sådan her:

"Jeg oplever, at de psykisk syge, som jeg har kontakt til i egen bolig, i stigende omfang bliver overladt til sig selv, og ikke får den hjælp og støtte de har brug for" (Social- og sundhedsassistent, socialpsykiatrien)

Figur 5. Har du oplevet flere eller færre psykisk syge, som inden for det seneste år ikke har fået den hjælp, de har behov for? Fordelt på arbejdssted (n=808)

Mere isolerede i eget hjem

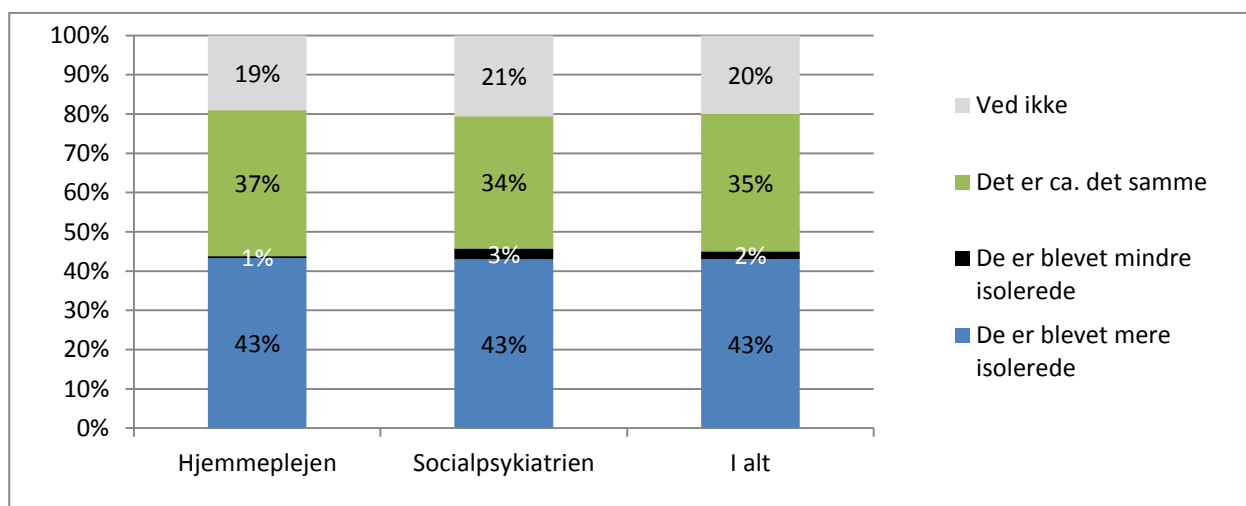
Medlemmerne i socialpsykiatrien og hjemmeplejen er spurgt, om borgerne er blevet mere isolerede i eget hjem inden for det seneste år.

43 procent mener, at borgerne er blevet mere isolerede. Kun 2 procent af medlemmerne mener, at borgerne er blevet mindre isolerede. Billedet er det samme både i hjemmeplejen og i socialpsykiatrien.

Et medlem beskriver, hvordan en lukning af et værested har ført til mere isolation:

"I min kommune har man lukket et super godt værested, hvor der kom ca. 10-20 psykiske bruger hver dag. Nu sidder de isoleret og bliver dårligere i deres hjem og kan heller ikke blive indlagt." (Social- og sundhedsassistent, socialpsykiatrien)

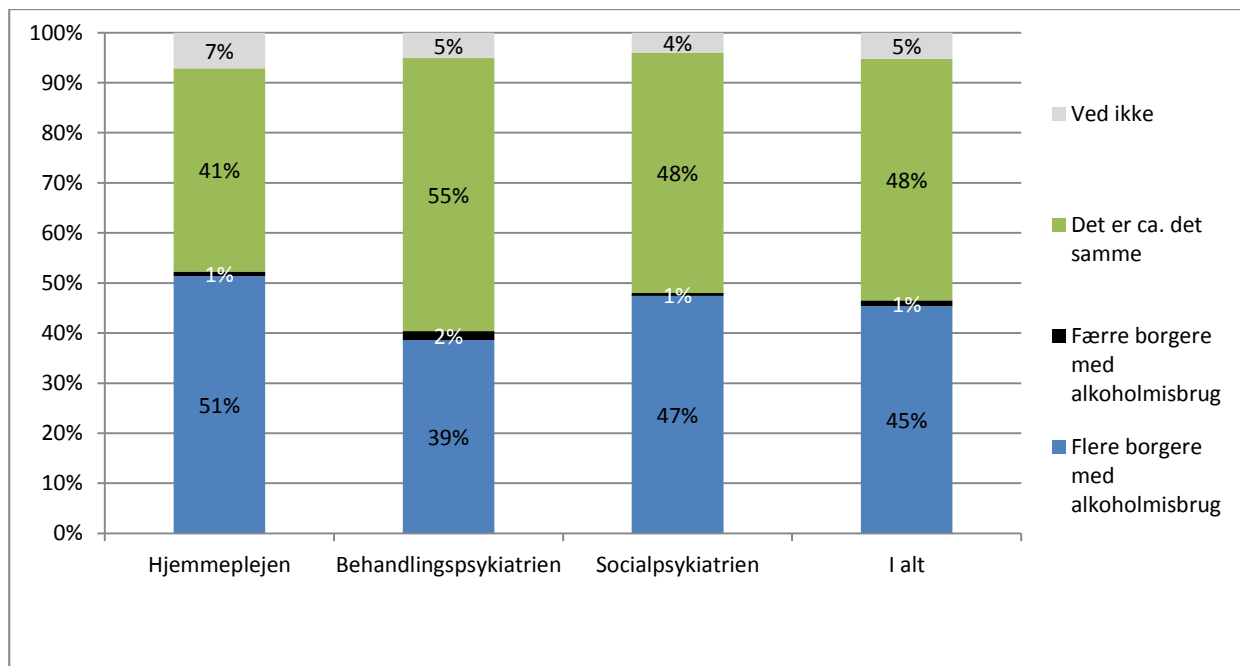
Figur 6. Har du oplevet flere eller færre psykisk syge, som inden for det seneste år ikke har fået den hjælp, de har behov for? Fordelt på arbejdssted (n=808)

Flere psykisk syge med alkoholmisbrug

45 procent af FOAs medlemmer, som arbejder med psykisk syge, har inden for det seneste år oplevet en stigning i antallet af psykisk syge med alkoholmisbrug. Omvendt har kun 1 procent mødt færre psykisk syge med alkoholproblemer inden for det seneste år.

Figur 7. Har du inden for det seneste år mødt flere eller færre psykisk syge borgere med alkoholmisbrug? Fordelt på arbejdssted. (n=810)

48 procent svarer, at det er ca. det samme som for et år siden. 5 procent svarer ved ikke.

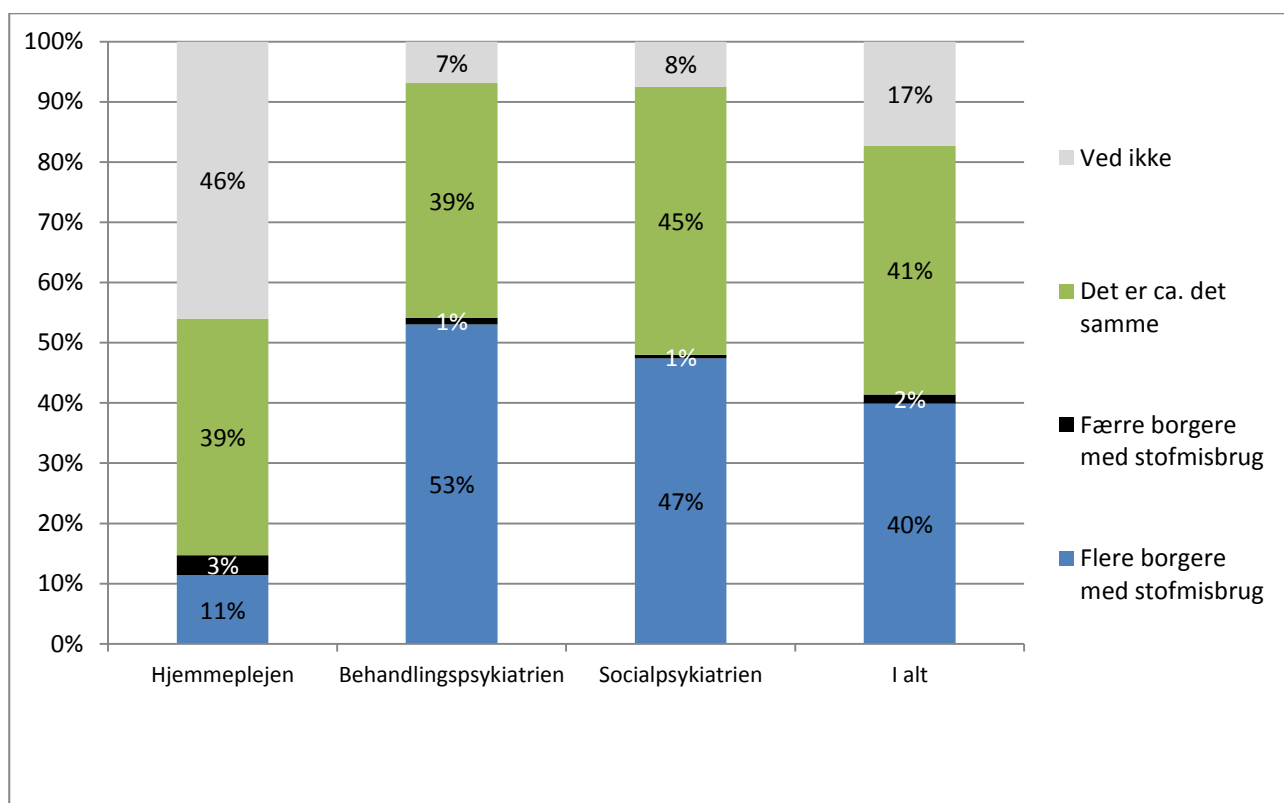
Lidt færre medlemmer i behandlingspsykiatrien har mødt flere borgere med alkoholmisbrug, nemlig 39 procent, mod 51 procent i hjemmeplejen og 47 procent i socialpsykiatrien.

Flere psykisk syge med stofmisbrug:

Mere end halvdelen af FOAs medlemmer i behandlingspsykiatrien (53 procent) har inden for det seneste år mødt flere psykisk syge med stofmisbrug. Det samme gælder 47 procent af de ansatte i socialpsykiatrien. Kun 1 procent har oplevet at møde færre stofmisbrugere i deres arbejde.

For de ansatte i hjemmeplejen ser billedet helt anderledes ud. Her svarer 46 procent ved ikke – sandsynligvis fordi de møder få borgere med stofmisbrug. 11 procent har mødt flere stofmisbrugere inden for det seneste år.

Figur 8. Har du inden for det seneste år mødt flere eller færre psykisk syge borgere med stofmisbrug? Fordelt på arbejdssted. (n=809)

Et medlem fra socialpsykiatrien beskriver, at flere borgere med dobbeltdiagnoser også giver flere trusler:

"Der er kommet mange borgere med både en sindslidelse og et tungt misbrug. De er sværere, at håndtere i socialpsykiatrien, og de står for de fleste situationer med vold og trusler. Der mangler flere specialtilbud til den gruppe og en måde at få deres sager om behandlingsdomme hurtigere gennem systemet". (Plejer, socialpsykiatrien)

Medlemmerne beskriver både, at de mangler kurser og uddannelse i at håndtere dobbeltdiagnoser, og at systemet mangler værktøjer til at behandle misbruget samtidig med de psykiske lidelser.

Flere unge, flere ældre og flere med anden etnisk baggrund

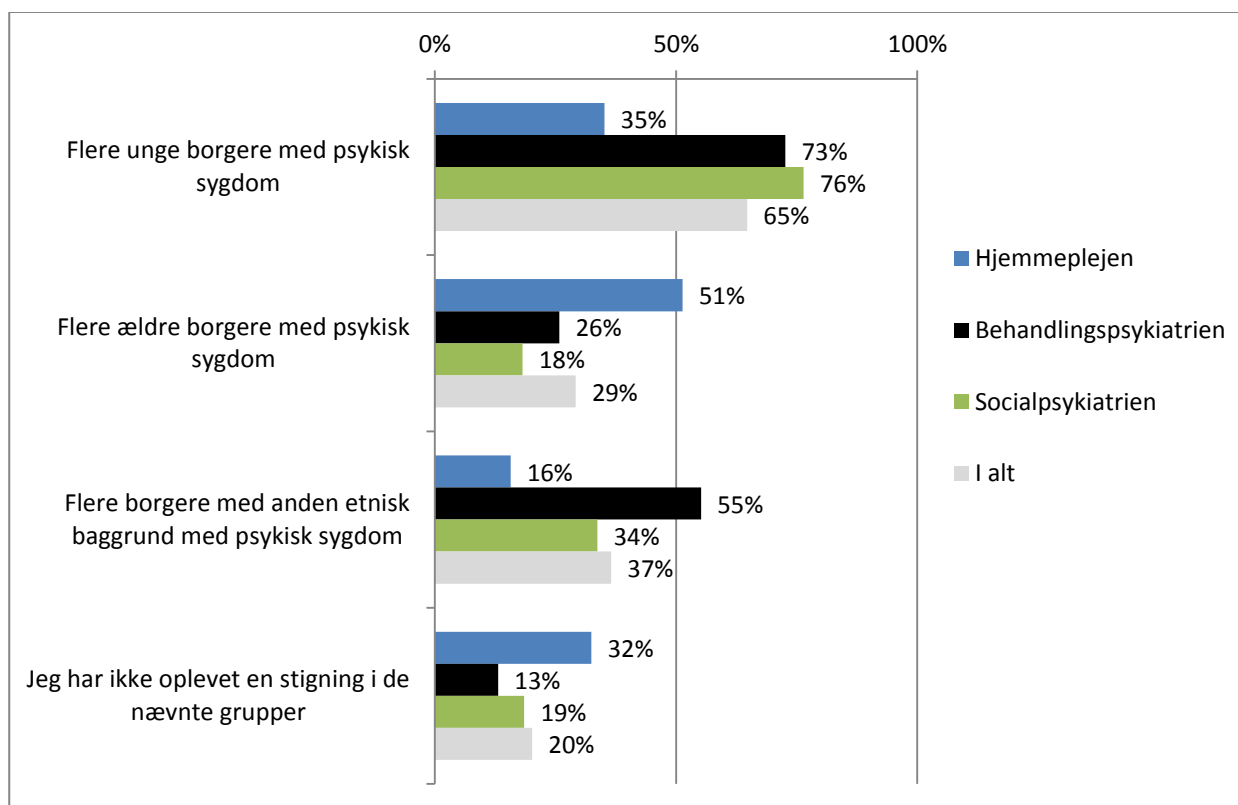
Medlemmerne er spurgt, om de inden for det seneste år har oplevet en stigning i forskellige befolkningsgrupper blandt deres psykisk syge patienter.

3 ud af 4 medlemmer i behandlings- og socialpsykiatrien har inden for det seneste år oplevet, at der er blevet flere psykisk syge *unge* blandt deres patienter. Det gælder kun hver tredje i hjemmeplejen.

Hvert andet medlem i hjemmeplejen har mødt flere *ældre* borgere med psykisk sygdom inden for det seneste år. Det gælder kun 18 og 26 procent i behandlings- eller socialpsykiatrien.

Det er især medlemmerne i behandlingspsykiatrien, som inden for det seneste år har oplevet en stigning i antallet af borgere med anden etnisk baggrund blandt deres patienter. Det gælder 55 procent. Blandt medlemmerne i hjemmeplejen er det kun 16 procent, der har oplevet en stigning.

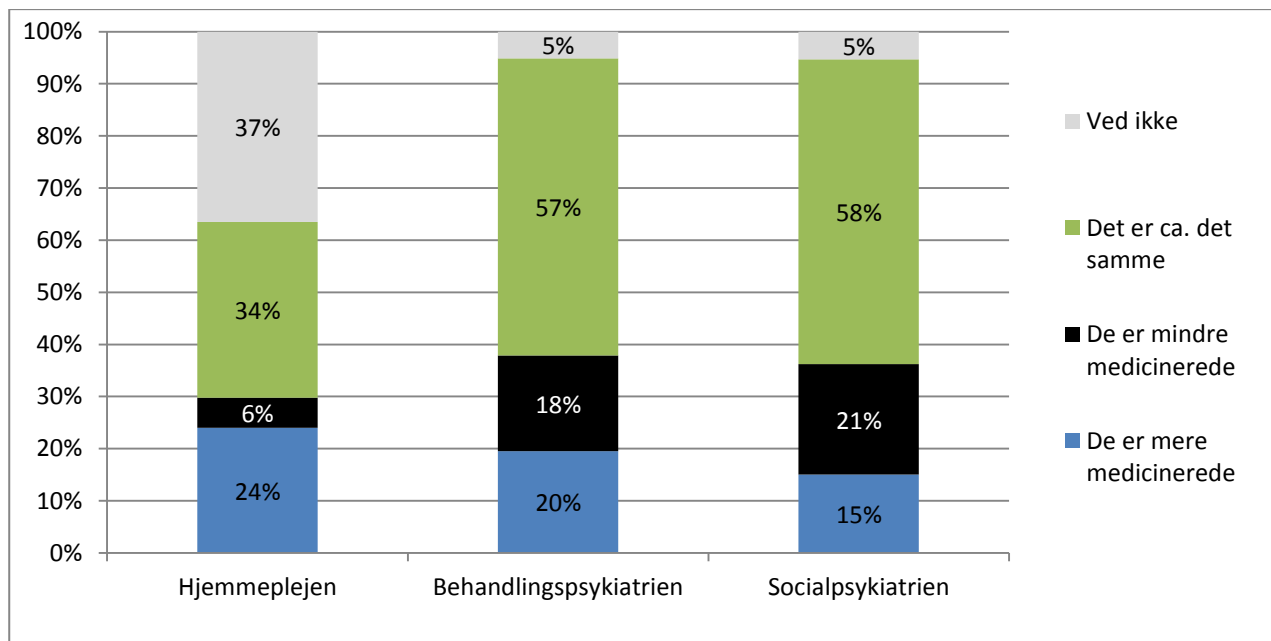
Figur 9. Andelen af medlemmer, som inden for det seneste år har mødt flere henholdsvis unge borgere, ældre borgere og borgere med anden etnisk baggrund med psykisk sygdom. Fordelt på arbejdssted. (n=734)

Ingen udvikling i medicinering af borgerne

Medlemmerne svar viser ikke en entydig udvikling i medicineringen af borgerne. Der er således lige så mange der svarer, at borgerne er blevet mere medicineret, som medlemmer, der svarer, at borgerne er blevet mindre medicinerede.

Figur 12. Oplever du, at psykisk syge patienter i løbet af det seneste år er blevet mere eller mindre medicinerede? Fordelt på arbejdssted. (n=805).

Det er gennemgående i medlemmernes kommentarer i undersøgelsen, at de efterlyser mere *psykologisk* behandling af patienterne i form af samtaler og terapi frem for blot medicinering.

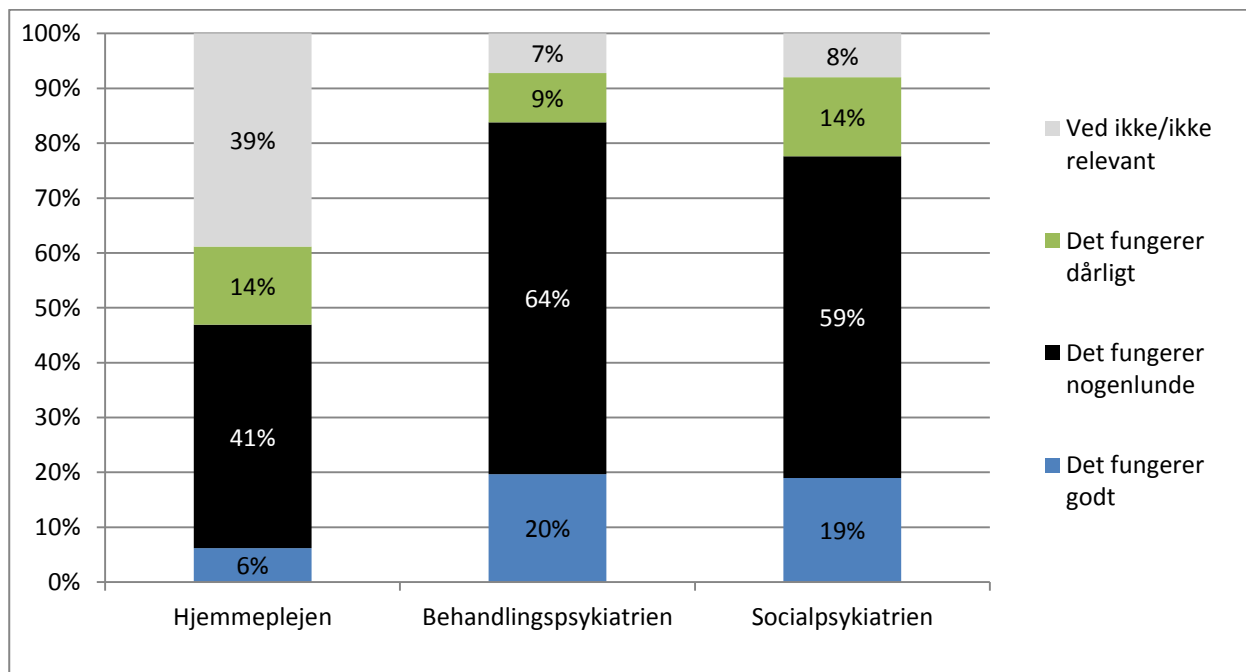
Et medlem bemærker, at "*psykiaterne oftere burde henvise til psykologer i stedet for blot at udskrive mere medicin*" (Social- og sundhedsassistent, socialpsykiatrien). Forklaringen kan ifølge hende være, at medicinsk behandling er billigere her og nu både for den psykisk syge og for samfundet.

Samarbejdet med pårørende er "nogenlunde"

6 ud af 10 medlemmer i behandlings- og socialpsykiatrien svarer, at samarbejdet med de pårørende til psykisk syge fungerer "nogenlunde". Ca. 20 procent mener, at samarbejdet fungerer godt.

Blandt medlemmerne i hjemmeplejen svarer mange "ikke relevant" – oplagt fordi mange ikke har samarbejde med de pårørende.

Figur 13. Hvordan oplever du samarbejdet med pårørende til psykisk syge? Fordelt på arbejdssted (n=817)

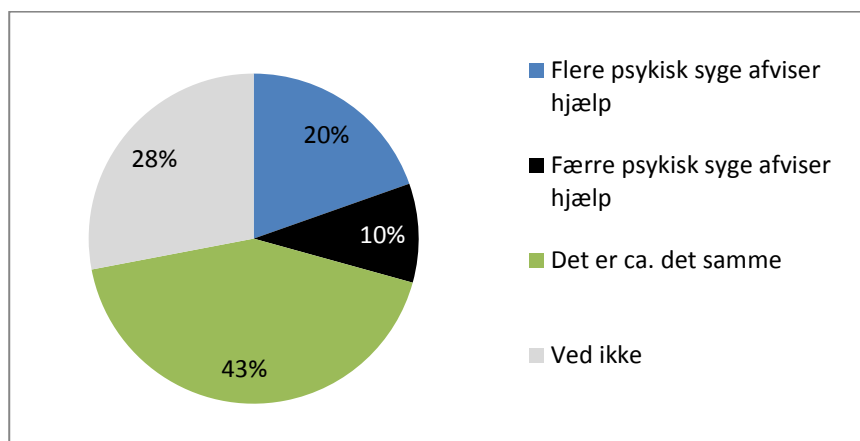

Psykisk syge, der afviser hjælp

De medlemmer, som arbejder i socialpsykiatrien eller i hjemmeplejen, er stillet særlige spørgsmål om forholdene for de psykisk syge, som bor i eget hjem.

20 procent af medlemmerne i socialpsykiatrien svarer, at der inden for det seneste år er blevet flere psykisk syge, som afviser hjælp fra bostøtten/socialpsykiatrien. Næsten lige så mange, 10 procent, svarer at færre afviser hjælpen, og 43 procent svarer, at det er det samme som for et år siden.

Figur 14. Oplever du, at der inden for det seneste år er flere eller færre psykisk syge borgere, som afviser hjælp fra bostøtten/socialpsykiatrien? Spørgsmålet er kun stillet til socialpsykiatrien (n=321)

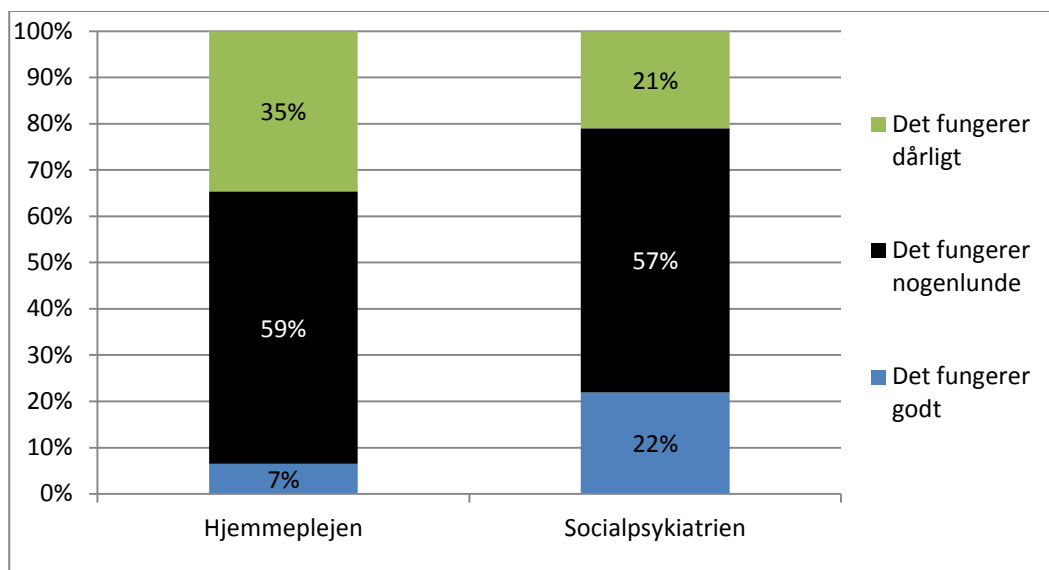

Samarbejde hjemmepleje og socialpsykiatri

Samarbejdet mellem hjemmepleje og socialpsykiatrien vurderes af flertallet af medlemmerne som "nogenlunde" (59 og 57 procent).

Kun 7 procent af de ansatte i hjemmeplejen mener, at samarbejdet er godt. Det gælder 22 procent i socialpsykiatrien.

Figur 15. Hvordan oplever du samarbejdet mellem hjemmepleje og socialpsykiatri (fx bostøtte)? Fordelt på arbejdssted. Medlemmer, som svarer, at spørgsmålet "ikke er relevant"/"ved ikke", er ikke vist.(n=372)

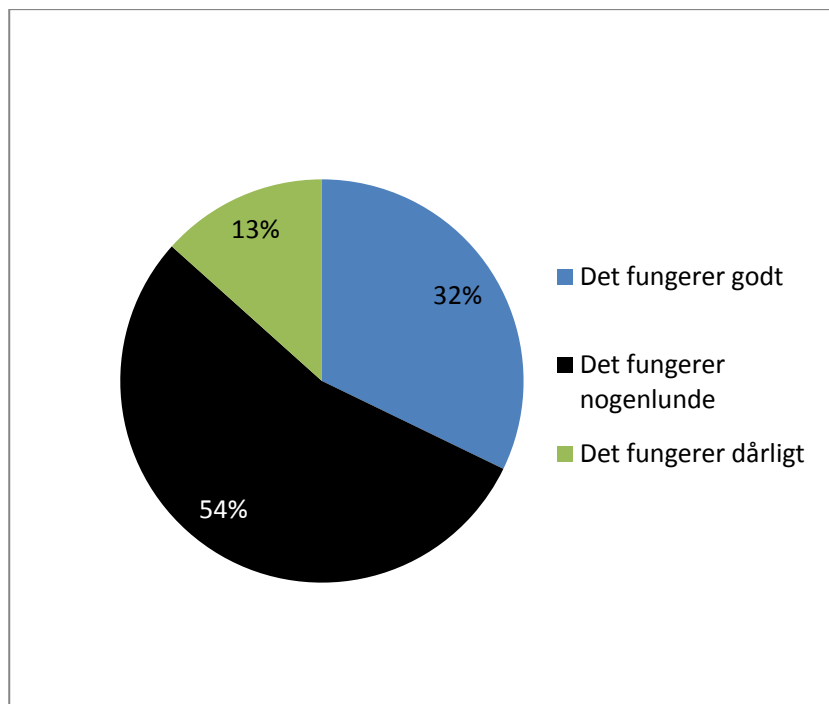
Et medlem i socialpsykiatrien oplever samarbejdsvanskelighederne andre steder:

"Det største problem i mit arbejde er, at de forskellige instanser ikke taler sammen. Fx. egen læge, psykiatriske afdelinger, distriktskykiatrien, støtte-kontaktpersoner og væresteder."
(Social- og sundhedsassistent, socialpsykiatrien)

Samarbejde med boligselskaber

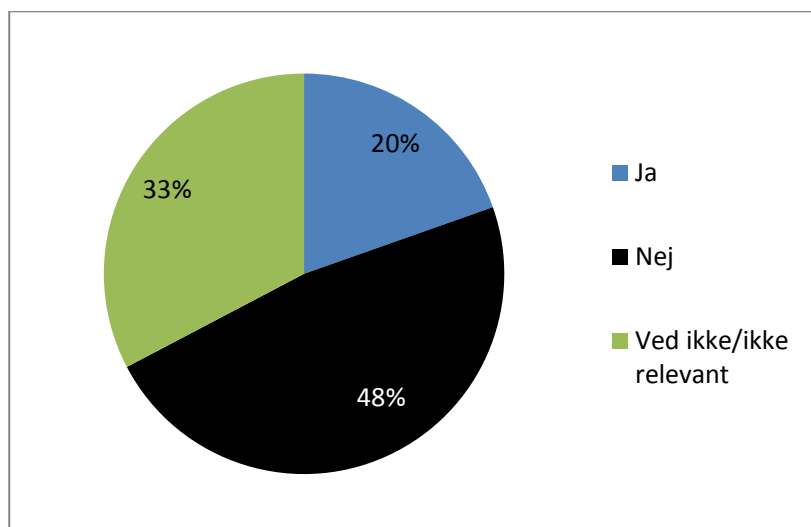
32 procent af de ansatte i socialpsykiatrien vurderer deres samarbejde med relevante som "godt". 54 procent mener det fungerer nogenlunde, og kun 13 procent mener, at det fungerer dårligt.

Figur 16. Hvordan oplever du samarbejdet med relevante boligselskaber? Svar fra socialpsykiatrien. "ved ikke"/"ikke relevant" er ikke vist. (n=202)

Tilsvarende viser figur x, at kun 20 procent af de ansatte i socialpsykiatrien kender til tilbud om boligsociale medarbejdere i deres område. 48 kender ikke til tilbud og 33 procent svarer, at det ikke er relevant.

Figur 17. Kender du til tilbud om sociale medarbejdere i de boligselskaber, du samarbejder med? Svar fra socialpsykiatrien (n=327)

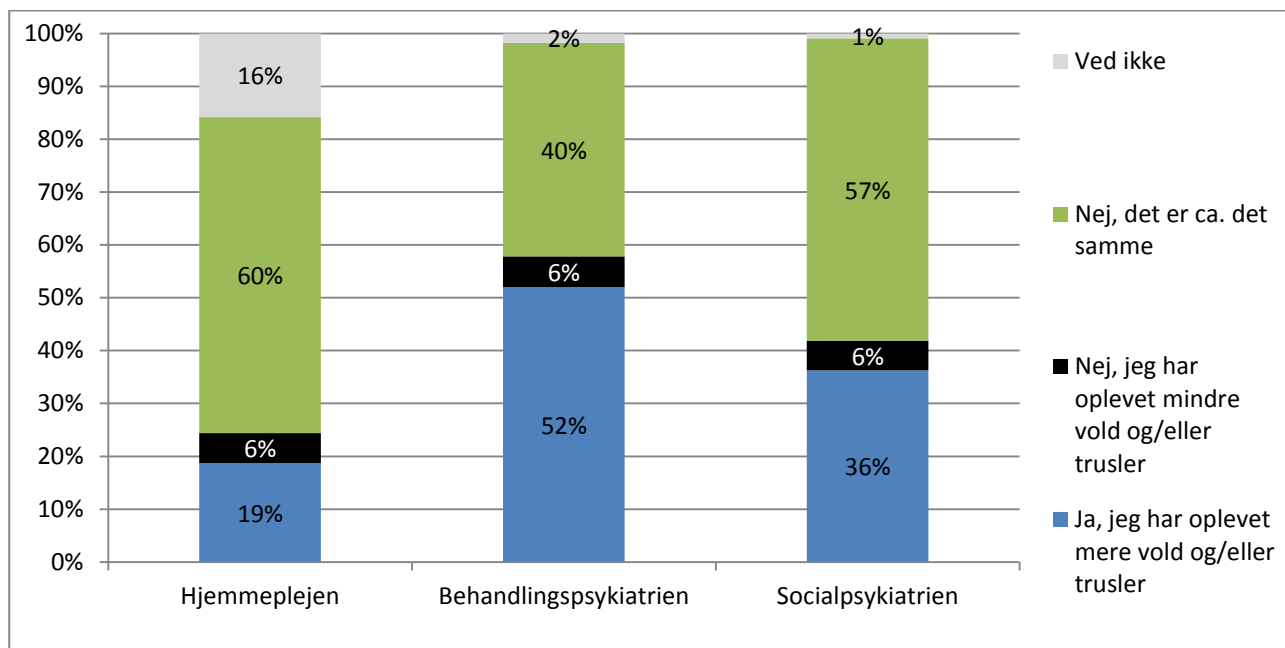

Flere situationer med vold og trusler

Mere end halvdelen af medlemmerne i behandlingspsykiatrien har inden for det seneste år oplevet flere situationer med vold eller trusler på deres arbejde. Det gælder hver tredje i socialpsykiatrien og hver femte i hjemmeplejen.

Kun ét ud af tyve medlemmer har oplevet færre situationer med vold eller trusler.

Figur 11. Har du inden for det seneste år oplevet at komme i flere situationer med vold eller trusler på dit arbejde? Fordelt på arbejdssted. (n=806)

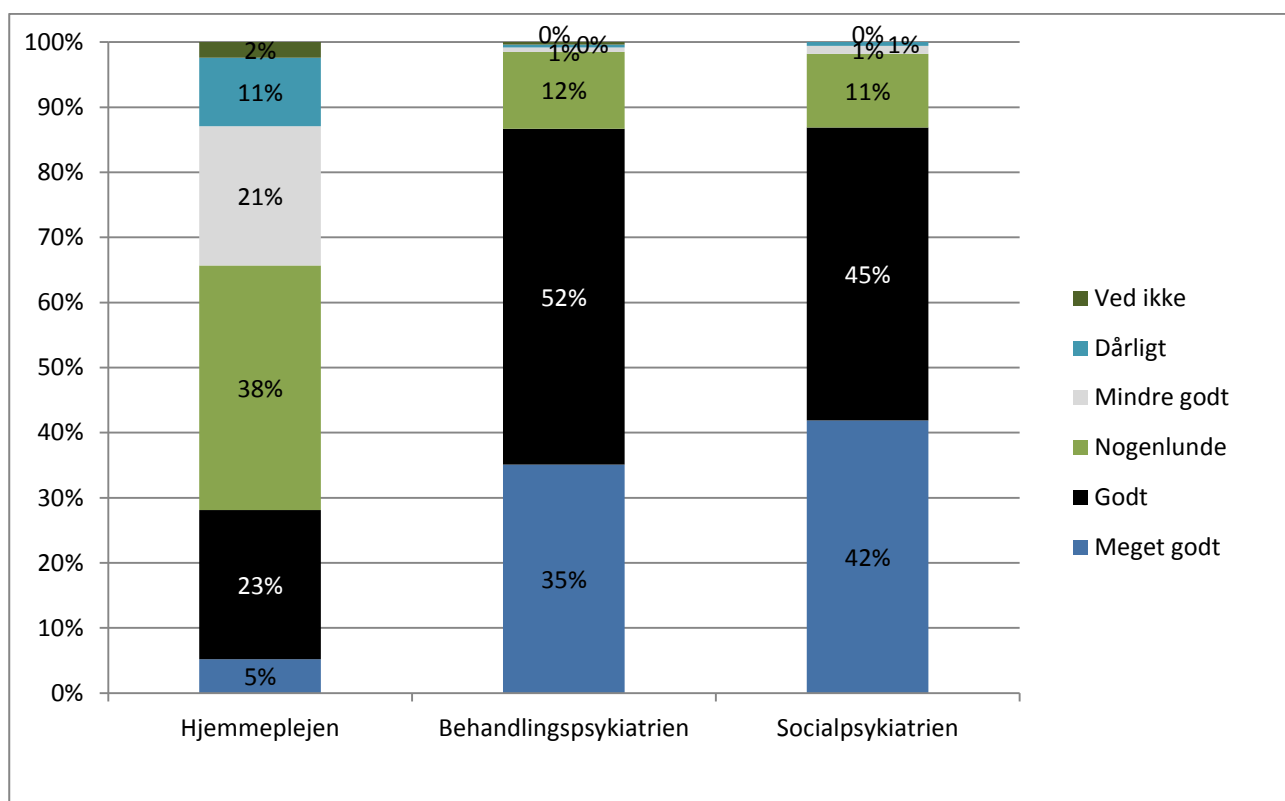
Uddannelse i psykiatri

Medlemmerne i behandlings- og socialpsykiatrien føler sig generelt fagligt klædt godt på til deres arbejde med psykisk syge. I alt 87 procent føler sig "godt" eller "meget godt" klædt på rent fagligt.

I Hjemmeplejen ser det derimod anderledes ud. Her er det kun i alt 28 procent, som føler sig "godt" eller "meget godt" klædt på. Det gælder i højere grad for social- og sundhedshjælperne i hjemmeplejen, hvor kun 22 procent sig "godt" eller "meget godt" klædt på (figur ikke vist). Det gælder 48 procent af social- og sundhedsassistenterne i hjemmeplejen.

En social- og sundhedshjælper, som arbejder i hjemmeplejen bemærker direkte, at hun føler, at arbejdet med psykisk syge bør være et job for social- og sundhedsassistenterne.

Figur 18. Hvordan føler du dig fagligt klædt på til at løse dine opgaver med psykisk syge borgere? Fordelt med arbejdssted. (n=816)

Flere medlemmerne efterlyser helt konkret kurser i at håndtere patienter med dobbeltdiagnoser. Også kurser i kognitiv terapi og i at forebygge vold efterlyses. Mange bemærker også, at der er blevet færre midler til efteruddannelse.

Endelig bemærker ganske mange social- og sundhedsassistenter, at de føler deres job trues af sygeplejersker, og at arbejdspladsen kræver flere kurser i medicinhandling.

Om undersøgelsen

Målgruppe:

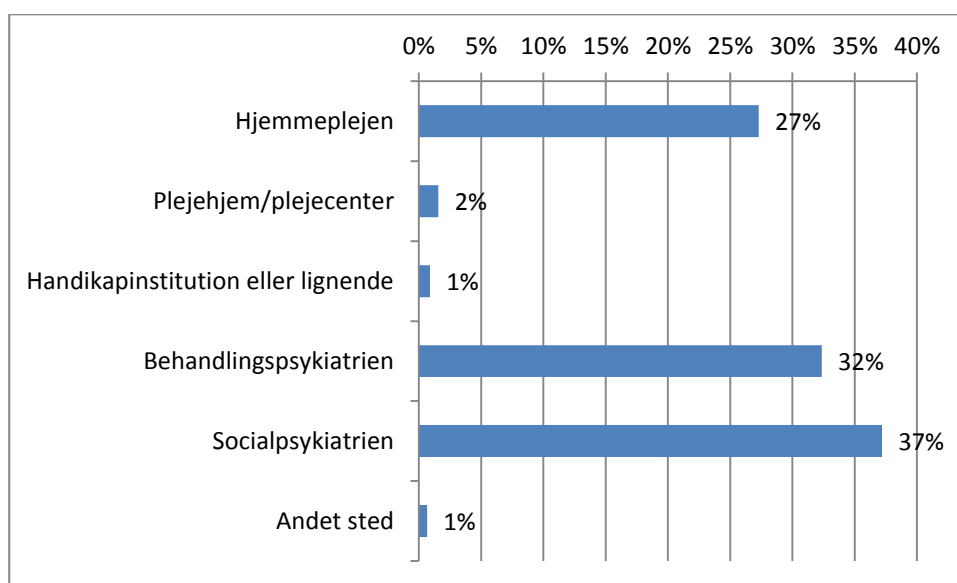
I alt 917 medlemmer deltog i undersøgelsen.

Målgruppen for undersøgelsen er medlemmer af FOAs Social- og Sundhedssektor, som arbejder med psykisk syge. Enten i behandlingspsykiatrien, socialpsykiatrien eller i hjemmeplejen.

890 medlemmer, som arbejder med psykisk syge, har besvaret spørgsmålene i undersøgelsen. Dertil kommer 27 medlemmer, som besvarede undersøgelsen, men som ikke længere arbejdede med psykisk syge.

Figur 19 viser, hvordan deltagerne fordeler sig på arbejdssteder.

Figur 19. Respondenter i undersøgelsen fordelt på arbejdssteder (n=890)¹

Kun medlemmer, som også arbejdede på deres nuværende arbejdsplads for et år siden, er stillet de spørgsmål, som beder medlemmerne se tilbage på situationen for et år siden.

Dataindsamling:

Dataindsamlingen er sket ad to veje:

1. 387 besvarelser kommer fra FOAs faste elektroniske medlemspanel, hvor 241 deltagere fra hjemmeplejen, samt 141 deltagere fra social- og behandlingspsykiatrien svarede på spørgeskemaet.

Svarprocenten i denne del af undersøgelsen var 54,1.

2. 1274 medlemmer, som ifølge FOAs medlemsregister arbejder i psykiatrien, blev inviteret til undersøgelsen via deres e-mail-adresse. 257 mailadresser var uvirksomme, og 518 medlemmer besvarede spørgeskemaet fuldt ud. Det giver samlet set en svarprocent på 51.

¹ De medlemmer, som arbejder "andet sted", arbejder primært på private botilbud til psykisk syge.

94 procent af de, som besvarede denne del af undersøgelsen, arbejdede enten i behandlings- eller socialpsykiatrien.

En del mails vil være sendt til medlemmer, som ikke arbejder i psykiatrien, og som derfor vil have undladt at svare, da de ikke var en del af målgruppen. Svarprocenten for målgruppen må derfor også vurderes at være højere.